

סיון רהב מאיר

פרשות השבוע

הספרים "מנותקים", "מהפכת הקשב" ו"זמן שבת", ווטסאפ, ג'ו ליברמן, שולחן שבת

צילומים: איי פי, שאטרסטוק, הוצאת מאגנט, הוצאת כנרת זמורה דביר, הוצאת דני ספרים

תוכנית ההתנתקות

המלאכה ("ששת ימים תעשה מלאכתך", אבל יום אחד הוא עוצר ושובת) וגם בתחום הילדים (הוא משקיע במשפחה ובחינוך, ובעיניו זה לא בזבוז זמן, זו הדרך הנכונה לנצל אותו). יעקב מציג תפיסת עולם איטית יותר אבל יסודית יותר, שבה השבת והמשפחה במרכז.

אלפי שנים אחר כך, ג'ו ליברמן מנסה להשמיע גם היום את קולו של יעקב: הוא מסביר איך בשבת הוא לא "כבוד הסנאטור", ואפילו לא ג'ו, אלא יוסף ישראל בן חנן, השם שבו הוא עולה לתורה. הוא מזכיר כיצד בשלושת הרגלים (סוכות, פסח ושבת) עם ישראל נהג לעלות לרגל לירושלים כדי לחגוג, אבל בשבת - הקדושה מגיעה ישירות אלינו, למטבח ולסלון. לאורך הספר הוא מגיש מדריך מעשי: מההכנות ביום שישי (כולל קניית זר פרחים לרעייתו הדסה), דרך הדלקת הנרות, קבלת השבת, הקידוש, הסעודות הטעימות (פעם בשבוע האמריקאים מוותרים על ג'אנק פוד ואוכל מהיר), הקפה הזוגי של שבת בבוקר (עוד טקס מקודש, מתברר), תפילת שחרית של שבת, קריאת התורה (לדבריו, זו הזדמנות עבורו להקשיב לא לפוליטיקאים נואמים, אלא לדבריו של אלוקים), המפגש החברתי בבית הכנסת, וגם הזמן הפנוי לשיחה, לשירה, לקריאה ולשינה. הוא מתעכב על טקס ההבדלה בצאת השבת, ומסביר עד כמה אנחנו זקוקים בחיינו להבדלה, לגבולות, להבחנה בין זמנים ומצבים. זה הרי בדיוק מה שהרשתות מחבלות בו, היכולת להגדיר זמן שקט וזמן זמין, זמן פרטי וזמן ציבורי.

השבת לא תפתור לברה את כל הבעיות החדשות של רוברט, אבל בעידן שבו מנתקים בכוח צעירים מסלולרי למשך שבוע לצורך ניסוי, היא מציעה לנו נוסחה ערינה יותר. לא להיות מחובר 24/7, אלא 24/6, מתוך הבנה שהיום הזה משפיע לטובה גם על ששת הימים שאחריו. זה אולי משפט המפתח בספר של ליברמן: "כששואלים אותי: איך אתה יכול להפסיק את כל עבודתך כסנאטור כדי לשמור שבת מדי שבוע? אני עונה: איך הייתי יכול לעשות את כל עבודתי כסנאטור אלמלא הייתי מפסיק כדי לשמור שבת מדי שבוע?".

sivanrahavmeir@gmail.com
הכותבת היא עיתונאית חדשות 12

גירעון חדש: גירעון ברמת הקשב של בני האדם. טובי המתכנתים עובדים על כך שלא נהיה נוכחים בארוחת הערב עם הילדים, או לא מרוכזים בדייט. כוחות גדולים מאיתנו משקיעים אינספור משאבים כדי שנהיה יותר זמינים, אבל פחות קשובים. שכל הידע של העולם יהיה בכף ידנו, אבל לא נצליח להתרכז בו כלל. שנוכל ליצור קשר עם כל האנשים בתבל, אבל לא נצליח להיקשר אליהם באמת. לרברט, אנחנו הדור שנגזר עליו להיות הראשון בניסוי העולמי הזה. לכן כדאי שנוציא את הראש מכל ה"דרמות" שהרשתות מאביסות אותנו בהן, ונשים לב לדרמה הגדולה מכל: הקרב על השפיות שלנו.

בשני הספרים שמתארים את המצוקה שהאנושות נקלעה אליה, השבת לא מוזכרת. הספר השלישי בערימה כמו עונה להם. "זמן שבת" - השבת של המועמד לתפקיד סגן נשיא ארצות הברית, מאת הסנאטור ג'ו ליברמן. בקרע הנוכחי בין רפובליקנים לדמוקרטים, מרהים להיזכר שלפני זמן לא רב, ג'ו ליברמן, היהודי הדתי והשמרן למדי, היה המועמד של הרמקורטים לתפקיד סגן הנשיא. הספר שלו הוא שיר אהבה לשבת. היהודי הבכיר ביותר בפוליטיקה האמריקאית אי פעם, מזכיר לקוראים יהודים-אמריקאים שהם לא צריכים לוותר על מורשתם כדי להגיע הכי רחוק שאפשר. להפך. ליברמן מתאר באופן מרתק את הקמפיין לנשיאות, שהיה עוצר בכל פעם מחדש ביום השביעי, ואז ממשיך במלוא המרץ. לדבריו שמירת השבת שלו רק הגבירה את ההערכה כלפיו כאדם בעל עקרונות. לקורא הישראלי, ליברמן מזכיר איזו מתנה עצומה קיבלנו, ואיך צביון שבת יכול להיות האור של המדינה היהודית לעולם.

בפרשת השבוע, פרשת "וישלח", יעקב פוגש מחדש את אחיו עשיו, שמציע לו להיות עימו בצוותא. יעקב מסרב ומסביר את ההבדל ביניהם: "ואני אתגלה לאטי לרגל המלאכה ולרגל הילדים", הוא אומר לאחיו. פרשנינו מסבירים: יעקב רואה את העולם אחרת גם בתחום

שלושה ספרים חדשים נחתו על השולחן שלי, ושלושתם נראו לי השבוע אקטואליים יותר מכל הפושטים. הם לא עוסקים ב"סערה" החדשותית היומית, אלא באיך היא מתנהלת. לא במשבר הפוליטי, אלא במה בכלל מניע את הפוליטיקה כיום, ולא רק אותה.

"מנותקים" - מה קורה כשמאה בני נוער מתעוררים בבוקר ללא הסמארטפון שלהם? הוא ספר חדש שכתבו חננאל ריונברג ומנחם בלונדהיים. השניים ניתקו מאה תוכניות ישראלים מהמכשיר שהפך למעצב הגדול של זהותם, וביקשו מהם לכתוב יומן, במשך שבוע. התוצאה מרתקת: הצעירים חשו תנועת מטוטלת בין אושר לדכדוך, בין תסכול לאהרה, בין לחץ לשחרור. לא יכולים איתו, ולא יכולים בלעדיו. הם חלמו עליו בלילות וחשו כאבי פנטום בהיעדרו, אבל כתבו על רוגע ושקט שלא חשו מעולם, על שיחות משמעותיות שניהלו לראשונה, על ריכוז בלימודים, על ניצול הזמן, על פעילויות ספורט וחברה. ממש כאילו חושים חדשים התגלו בהם. מה שחשוב הוא כמובן לא השבוע של הניסוי, אלא השבוע שאחריו, וזה שאחריו. הכותבים מסיקים ששבוע כזה נטע בתוכניסטים תחושת מסוגלות טובה. רבים מהם אמרו שינסו לאמץ מעתה הרגלים אחרים ולאזן את השימוש.

אבל הספר "מהפכת הקשב: העידן הדיגיטלי - השבר והתיקון" של מיכה גודמן מבהיר שלא היה לצעירים האלה קל לשנות את היחס למכשיר. הוא כבר מזמן שולט בהם, במקום שהם ישלטו בו. גודמן טוען שיותר מהיחסים בין חילונים לדתיים, יותר מהיחסים בין ימנים לשמאלנים ואפילו יותר מהיחסים בין ישראלים לפלסטינים, היחסים בינינו לבין הכלים הדיגיטליים שבידינו הם המאתגרים ביותר כרגע. אותה טכנולוגיה, שבעבר עזרה לאדם והקלה עליו, היא היום המשעבדת הגדולה שלו. זה משפיע עלינו ברמה האישית (משבר פסיכולוגי, עם זינוק בנתוני הריכוז והחרדה) וברמה הלאומית (משבר פוליטי-חברתי במדינות רבות, בגלל התגברות האיבה והקיטוב ברשתות). גודמן טוען שמאז פרוץ המהפכה הדיגיטלית נוצר בעולם

הסטטוס היהודי: "בפרשת 'וישלח' עשיו הרשע רץ אל אחיו יעקב, חיבקו ונישקו. אותו הרגע היה רגע הסכנה הגדולה ביותר של יעקב. כל עוד עשיו שוא אותו - הוא היה בטוח. ברגע שעשיו האויב מתחיל להתקרב - הייתה סכנה שיעקב לא יישאר יעקב. מול רשעים, לפעמים אהבה מסוכנת יותר מאיבה" (הרב אביגדור מילר)